

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum fides dirigat intentionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

debet. In isto casu ille idē actus volendi, qui prius fuit bonus, postea est malus. Secus autē esset si interdū innotesceret ei: tunc enim sicut mutaretur cognitio sic & volitio.

¶ A D Argumentum in oppositum dicendum quod ficut idem actus potest esse successivē verus & falsus, bonus & malus, sic & habitus. de habitu pertinente ad intellectū, quod possit esse verus & falsus clarē dicit Philosophus. 6. Ethicorum, quod opinione & suspitione contingit dicere verum & falsum: de habitu autē perficiente appetitum idem dicendum est, si sequatur vel corripit habitū intellectus, quo contingit dicere verum & falsum: unde si sit aliquis habitus in appetitu sequens opinionē vel suspitionem, ille potest esse bonus & malus successivē, sicut opinio & suspitio possunt esse veræ & falsæ. Habitus autem virtuosus, qui respondent prudentiæ, non possunt esse mali, quia prudentia non potest esse falsa, quum sit recta ratio rerum agibulum.

¶ ARGUMENTUM in oppositum quantum ad partem sui non concludit, ad hoc enim quod actus sit simul bonus & malus, non sufficit quod actus informetur simul vna bona circumstantia, & alia mala, quia bonum est ex tota causa, malum verò ex particularibus defectibus. Et ideo ubi est circumstantia vna mala (licet omnes aliæ sint bonæ) actus est simpliciter malus, & non simul bonus & malus, ideo &c.

Sententia huius distinctionis. X L I.
in Generali & Speciali.

QUOD V M Q U E intentio, ut supra dictum est. Superius determinavit Magister in quibus & quibus actibus consistat peccatum. Hic autē movet quæstiones incidentes circa determinatā. Et dividitur in duas partes, secundum duas quæstiones quas movet principaliter. Prima est de actu peccati per comparationem ad intentionem. Secunda est de actu peccati per comparationem ad voluntatem. Secunda ibi, post hæc investigari oportet. Prima dividitur in quatuor. Primò movet incidentem quæstionē, & tangit circa eam vna opinionem. Secundo determinat eam. Tertio obiicit contra determinationē, & solvit. Quarto ponit aliam opinionem. Secunda ibi, quod quibusdā nō irrationabiliter. Tertia ibi, his autē obiicitur. Quarta ibi, alii verò qui per tripartitā. Secunda pars principalis in qua movet aliā quæstionē dividitur in duas. Primo movet in generali quæstionē, dando intelligentiam quandā necessariam. Secundo specialiter de actu exteriori voluntatis. Secunda ibi, si autem omne peccatum. Hæc est sententia & divisio lectionis in generali.

¶ I N Speciali autē sic procedit. Et querit primo, cum fides intentionem dirigat, & ab intentione habeat actus bonitatem & malitiam, utrum omnes actus infidelium qui fide nō diriguntur, nec bona intentione, sint peccatum. Postea dicit quod quibusdam videtur quod sic: quod probat per autoritatē Apostoli dicentis, omne quod nō est ex fide peccatum est. Causa huius est, quia actus infidelium ad bonum quod est charitas Dei & proximi non refertur. Postea opponit contra istam opinionē per quasdam autoritates, quæ dicunt ab infidelibus bona opera fieri. Et respondet Magister quod opera eorum dicuntur bona, nō quia bona sint, sed quia bona essent, si in fide fierent. Postea tangit aliam opinionē, quæ dicit quod opera infidelium de se bona sunt & esse possunt. Sed dicuntur mala esse, inquantū ex perverse intentione sunt, & quod nō dicuntur bona, hoc est, quia nō sunt meritoria. Bonum enim multis modis dicitur. Aliquando quod licitum. Aliquando quod est utile. Aliquando quod est remunerabile, siue remuneratione dignum. Aliquando quod est signum boni. Postea querit utrum omne peccatum sit voluntarium, & dicit quod sic, quia in peccato originali, & in peccato ex ignorantia quo. I. quis committit etiam ignoranter & breviter in omni peccato mortali aliquo modo voluntas concurrat. Dicitur autem sola voluntas peccare quoad peccatum primi hominis, quod fuit origo aliorum. Vbi etiā videtur Magister ostendere ex dictis Augustini, quod aliquando non videtur voluntas concurrere ad actum peccati, & tamen concurrat, quia ignorans se peccasse non vult peccare, vult tamen actum peccati facere. Ultimo dicit quod etiam peccatum intantum est voluntarium, quod etiam ipsa voluntas,

id est, actus voluntatis, peccatum est, quia in potestate voluntatis est. Et in hoc terminatur, &c.

Q U Æ S T I O P R I M A.
Utrum fides dirigat intentionem.

CIRCA distinctionē istam primo queritur, utrum fides dirigat intentionem. Et videtur quod non, quia nullū opus bonum est, cui deest recta intentio, sed in nō habentibus fidem sunt aliqua bona opera, ergo & interiorē recta, quod non esset, si sola fides intentionē dirigeret. Minor patet, quia in infidelibus sunt aliqua bona, & quidā eorū commendantur a sanctis Hieronymo & Augustino.

¶ I N Christo etiam qui fidem nō habuit, cum fuerit comprehensor fuerunt multa bona opera, ergo &c.

¶ I N CONTRARIUM est, quia illius solius est dirigere intentionē, cuius est finē vltimum ostendere, sed ostendere finem vltimum est solius fidei, cum cognitio naturalis ad vltimum finem non pertingat, ergo &c.

¶ R E S P O N S I O. Intentio est actus voluntatis tendentis in finem mediantibus his quæ sunt ad finem, ut dictum fuit supra, dist. 38, q. 2. Hoc supposito videnda sunt duo. Primum est, an fides intentionē dirigat. Secundum est, an directio fidei sit necessaria ad bonitatem cuiuslibet operis.

¶ Quantum ad primum dicendum quod fides dirigat intentionem respectu vltimi finis specialiter. Item dirigat respectu cuiuslibet finis generaliter. Primum patet, quia ubi in voluntate est habitus dirigens in aliquid per modum inclinantis, oportet quod in intellectu sit habitus dirigens in illud idem per modum ostendentis, quia voluntas non potest inclinari, nisi in aliquid sibi ostensum ab intellectu, nec firmiter inclinari, nisi firmiter fuerit ei ostensum. Istam autem firmitatē facit habitus in verum, scilicet in intellectu & voluntate, sed in voluntate ponitur habitus dirigens in finē vltimum per modum inclinantis (scilicet charitatis) per quam dirigatur Deus propter se & alia propter deum, ergo in intellectu est ponendus habitus dirigens in eundem finem per modum ostendentis: & hæc est fides.

¶ Secunda patet, quia sicut se habet habitus primorum principiorum in speculatiuis ad omnem conclusionē speculatiuam, sic se habet habitus ostensiuus vltimi finis ad omnem conclusionem practicam, quia vltimus finis tenet locum primi principii in practiis. Sed habitus primorum principiorum in speculatiuis dirigat, respectu omnis conclusionis speculatiuæ: ergo fides, quæ est habitus ostensiuus vltimi finis dirigat respectu omnis conclusionis practice, sed conclusiones speciales practice syllogizantur ex speciali fine: ergo fides dirigat ad speciales fines, hoc autē est, quia ratio eorū quæ sunt ad finē sumitur ex fine: partiales autē fines ordinantur ad vltimum finem. Et ideo quod dirigat respectu vltimi finis, dirigat respectu omnium.

¶ De secundo principali, scilicet an directio fidei sit necessaria ad bonitatem cuiuslibet operis. Dicendum quod est quedam bonitas meritoria vitæ æternæ, quam considerat solus Theologus, & est bonitas purè moralis, quam considerat Philosophus. Loquendo de prima bonitate, dicendum quod ad eam necessaria est directio intentionis per fidem, quia impossibile est velle ordinare viam ad terminum ignoratum, sed meritum ordinatur ad primum, sicut via ad terminum, ergo impossibile est ignoranter vitam æternam ordinare actiones suas ad merendum eam, viatores autem quorum est mereri, non habent cognitionem de vita æterna, nisi per fidem, igitur &c. Propter quod Hebr. ii. dicitur, quod sine fide impossibile est placere Deo. Qualis autem intentio directā in deum per fidem sufficit ad opus meritorium? Credo quod non sufficit habitualis, quia habitibus non meremur, sed actibus: & ideo requiritur actualis, non quidem semper actu manēs in toto processu, & in singulis partibus operis, sed virtute, quod fit quando opus inchoatur intentione directā in Deum, & procedit in opere sic inchoato, intentione non mutata in contrarium.

¶ Loquendo ergo de bonitate purè moralis, quam considerat Philosophus, dicendum quod ad eam non est necessario

directe